

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Główny Geolog Kraju
Krzysztof Galos

DGL-WSM.0500.2.2026.ŁS
4315190.17671902.14344568
Warszawa, 04-05-2026

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posła Jarosława Krajewskiego oraz grupy Posłów (znak: K10INT16282).

Temat: Interpelacja w sprawie bezpieczeństwa dostaw helu do Polski po zakłóceniach produkcji w Katarze oraz działań państwa na rzecz odporności krajowego rynku tego surowca.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr K10INT16282 Posła Jarosława Krajewskiego oraz grupy Posłów przekazuję poniżej odpowiedź w zakresie kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska (dalej: MKiŚ), natomiast z uwagi na złożony charakter interpelacji poproszono o informację, w tym zakresie również Ministerstwo Aktywów Państwowych (dalej: MAP), Ministerstwo Rozwoju i Technologii (dalej: MRiT), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (dalej: MSWiA), Ministerstwo Zdrowia (dalej: MZ) oraz Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (dalej: PIG-PIB) i Główny Urząd Statystyczny (dalej: GUS).

Na wstępie warto podkreślić, że Polska jest największym producentem helu w Unii Europejskiej. Gaz ten jest pozyskiwany z gazu ziemnego zaazotowanego, w instalacji należącej do spółki Orlen S.A. – Oddział w Odolanowie.

Według informacji PIG-PIB, wielkość wydobycia helu ze złóż węglowodorów w 2024 roku wyniosła **0,61 mln m³** (należy zaznaczyć, iż wartość ta nie obejmuje potencjalnego odzysku helu ze złóż, w których jego zawartość nie została formalnie udokumentowana). Hel odzyskiwany jest również w procesie kriogenicznym podczas odazotowywania gazu ziemnego w instalacjach ORLEN S.A. w Odolanowie - w 2024 roku wyprodukowano **2,66 mln m³** oczyszczonego helu, pozyskanego z gazu ziemnego wydobywanego w Polsce. Informacje te zawarte są również w Bilansie Zasobów Złóż Kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2024 r.

Według informacji MAP, sprzedaż helu produkowanego przez ORLEN S.A. w poprzednich latach wyniosła:

- w 2024 r.: **2,651 mln m³**, w tym:
 - ok. 90 % w ramach dostaw wewnątrzspółnotowych i eksportu,

- ok. 10% do klientów polskich (w tym ok. 6000 m³ do placówek naukowych i badawczych);
- w 2025 r.: **2,742 mln m³**, w tym:
 - ok. 90 % w ramach dostaw wewnątrzspółnotowych i eksportu,
 - ok. 10% do klientów polskich (w tym ok. 9500 m³ do placówek naukowych i badawczych).

GUS gromadzi natomiast wyłącznie dane dotyczące produkcji i importu helu, lecz z uwagi na tajemnicę statystyczną nie udostępnia danych dotyczących produkcji helu.

Import helu w latach 2024 i 2025 oraz 2 pierwszych miesiącach 2026 przedstawiał się następująco:

kierunek	2024		2025		2026 M01-02	
	kg	zł	kg	zł	kg	zł
Algieria	47 353	30 646 465	104 024	58 056 853	9 757	5 753 909
Niemcy	28 708	15 108 367	58 595	22 584 796	6 129	4 560 148
Holandia	182 234	20 042 239	17 304	20 531 848	3 028	3 712 914
Chiny	726 030	18 143 471	501 569	18 976 636	26 994	728 603
Węgry	32 726	10 500 425	18 655	9 426 586	2 521	1 351 554
Katar	27 300	11 098 442	14 747	8 446 635	4 400	2 472 476
Austria	11 044	4 786 940	13 574	7 078 869	2 126	804 722
Czechy	1 073	722 316	748	423 157	97	53 302
Belgia	756	517 289	287	319 365	51	43 692
Włochy	137	95 916	242	143 800	36	22 136
Unia Europejska	bd	bd	24	124 694	bd	bd
Stany Zjednoczone	38	77 559	165	119 284	20	17 183
Meksyk	bd	bd	0	843	bd	bd
Szwajcaria	3	10 289	bd	bd	bd	bd

Źródło: GUS bd – brak danych

Dane GUS dotyczące importu wskazują, że Katar nie jest głównym kierunkiem importu helu do Polski.

- w 2024 roku import wyniósł 1057 ton (głównie Chiny, Holandia, Algieria)
- w 2025 roku import wyniósł 730 ton (głównie Chiny, Algieria, Niemcy)
- w pierwszych dwóch miesiącach 2026 roku import wyniósł 55 ton (głównie Chiny, Algieria, Niemcy)

Powyższe dane są dostępne również na Portalu Informacyjnym GUS w Dziedzinowych Bazach Wiedzy (DBW): <https://dbw.stat.gov.pl/baza-danych> -> Gospodarka -> Wymiana międzynarodowa -> Obroty towarowe -> Import wg krajów pochodzenia.

Oficjalne dane statystyczne dotyczące zapotrzebowania na hel nie są znane. Natomiast według rocznika sporządzanego przez Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk (IGSMiE PAN) pt: *Gospodarka surowcami mineralnymi w Polsce w latach 2015-2024* zużycie pozorne na hel w Polsce w roku 2024 wyniosło 429 ton.

Biorąc pod uwagę specyfikę udostępniania danych statystycznych publikowanych publicznie przez GUS, informuję, że dane za 2025 rok w znacznej większości będą dostępne publicznie prawdopodobnie dopiero w drugiej połowie 2026 roku. Biorąc to pod uwagę dane na 2025 rok oraz 2026 rok dziś są w niektórych przypadkach szacunkowe.

Chciałbym wskazać, że hel znajduje się w wykazie surowców krytycznych dla Unii Europejskiej. Rozporządzenie UE o surowcach krytycznych - *Critical Raw Materials Act*¹ stanowi fundament w definiowaniu priorytetów w dostępie do tych surowców i określa jasny kierunek działań w tym aspekcie.

MKIŚ przy współpracy z PIG-PIB opracowuje obecnie program rządowy pt. *Krajowy Program Poszukiwań Surowców Krytycznych* (dalej: KPP), którego celem będzie identyfikacja perspektywicznych złóż kopalin wykorzystywanych do produkcji surowców krytycznych. KPP uwzględni również hel. Zgodnie z informacjami PIG-PIB udokumentowane zasoby helu, analizy składu gazu ziemnego oraz gazu z wód podziemnych, wskazują na dobry potencjał występowania gazu helonośnego w Polsce.

Należy podkreślić, że ORLEN S.A. (zgodnie z informacją MAP), w ostatnich latach zaspokajał potrzeby wszystkich polskich klientów, którzy wyrazili chęć zakupu i zaakceptowali cenę tego surowca. W latach 2024 -2025 ORLEN S.A. podpisał umowy na sprzedaż helu gazowego z około 30 klientami z Polski, którzy dostarczali hel do końcowych odbiorców oraz na sprzedaż helu ciekłego z około 15 klientami końcowymi oraz 1 firmą dostarczającą hel do różnych placówek. W 2026 ORLEN S.A. realizuje bez przeszkód zawarte wcześniej umowy oraz przystępuje do przetargów, organizowanych przez instytuty badawcze oraz uczelnie wyższe. Zespół Oddziałów Upstream Polska obecnie nie obserwuje znaczącego wzrostu zainteresowania polskich kontrahentów helem.

Według informacji MRiT na chwilę obecną do resortu nie wpłynęły sygnały od przedsiębiorców i ich organizacji dotyczące zakłóceń w dostawach helu. Według MZ również nie wpłynęły powiadomienia od podmiotów leczniczych dotyczące problemów z dostawami helu.

MAP zaznacza, że ORLEN S.A. prowadzi sprzedaż helu w taki sposób, by nawet w trudnej sytuacji rynkowej dysponować zasobami przeznaczonymi dla jednostek służby zdrowia i instytutów badawczych. Obecnie Spółka nie otrzymuje zwiększonej liczby zapytań od nowych klientów, co pozwala sądzić, że dostawy są zabezpieczone przez dotychczasowych dostawców. Należy zauważyć, że w przeszłości, podczas zaburzeń na rynku handlu helem, podmioty będące pośrednikami lub dystrybutorami w pierwszej kolejności ograniczały dostawy tego gazu do celów komercyjnych, a nie do jednostek badawczych, szpitali czy przemysłu.

ORLEN S.A. poinformował, że Zespół Oddziałów Upstream Polska produkuje hel w procesie oczyszczania gazu zaazotowanego do parametrów gazu wysokometanowego. Skala tego procesu jest bezpośrednią pochodną istniejącej w kraju, wspomnianej wyżej, infrastruktury oraz jej możliwości produkcyjnych, jak również – wydobycia gazu ziemnego ze złóż, które zawierają hel. Dynamiczna zmiana na obu tych polach jest niemożliwa. Warto zaznaczyć, że hel pozyskiwany jest w procesie kriogenicznego przetwarzania gazu ziemnego polegającego na usuwaniu azotu. W rezultacie tego procesu otrzymywany jest tzw. koncentrat helu, który podlega dalszemu przetwarzaniu (oczyszczaniu), w wyniku, którego powstaje hel czysty zawierający od 99,99% do 99,9999% helu. Obecnie hel jest odzyskiwany na instalacjach w Grodzisku Wielkopolskim (skąd koncentrat helu trafia do dalszego oczyszczenia do Odolanowa) i Odolanowie. Produkcja helu jest skorelowana z produkcją gazu

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020

wysokometanowego i odbywa się na instalacji technologicznej działającej w oparciu o zadane parametry jakościowe.

Spółka ORLEN S.A. – Zespół Oddziałów Upstream Polska jako producent samodzielnie monitoruje swoje stany magazynowe helu. ORLEN posiada specjalistyczne, kriogeniczne zbiorniki do magazynowania helu pozwalające zeskądować ok. 20-dniową produkcję tego produktu. Z uwagi na fakt, iż produkcja helu jest procesem ciągłym wynikającym z ciągłości procesu przetwarzania gazu zaazotowanego na gaz wysokometanowy, również sprzedaż tego produktu musi być realizowana w sposób stały i równomierny. Stany magazynowe monitorowane są w Spółce na bieżąco, w celu wywiązywania się z zawartych umów, ale również w sytuacji nadpodaży helu na rynku, jaka miała miejsce jeszcze przed wystąpieniem zakłóceń w Katarze, co umożliwia zapewnienie ciągłości sprzedaży, jak również niedopuszczenie do przepięnienia się zbiorników z helem.

Informujemy również, że MRiT nie planuje przygotowania specjalnych instrumentów wsparcia dla inwestycji w odzysk, recykling i bardziej efektywne wykorzystanie helu. Inwestorzy z tego sektora mogą skorzystać z już funkcjonujących instrumentów, pod warunkiem spełnienia odpowiednich kryteriów jakościowych i ilościowych.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Galos
Podsekretarz Stanu - Główny Geolog Kraju
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych KPRM